

Lakiosasto

20.12.1996

Työeläkelaitoksille

TEL-ELÄKEPALKAN LASKENTASÄÄNNÖN VOIMAANTULON MUUTOS

1.1.1996 voimaan tulleen TEL-eläkepalkan laskentasääntöjä koskevat ohjeet on annettu yleiskirjeellä A 45/95. Tuolloin voimaan tullutta eläkepalkan laskentasäännön voimaantulosäännöstä **muutetaan 30.12.1996 alkaen**. Tässä yleiskirjeessä annetaan ohjeet eläkepalkan laskentasäännön voimaantuloa koskevista muutoksista.

Hallituksen esitys eläkepalkan laskentasäännön voimaantulosäännöksen muuttamiseksi (HE 232/1996 vp) on lähetetty eläkelaitoksille yleiskirjeellä A 43/96. Vahvistettavat lait lähetetään eri yleiskirjeellä.

ELÄKETURVAKESKUS

Seppo Pietiläinen

Pentti Koivistoinen

Lakiosasto

20.12.1996

SISÄLLYSLUETTELO

1 JOHDANTO	3
2 ELÄKEPALKKAN MÄÄRÄÄMINEN	3
2.1 Vuoden 1996 voimaantulosäännös	3
2.2 Voimaantulosäännöksen muutos	4
2.3 Työsuhteen päättymisvuoden ansiot	4
2.4 Ansiotasoltaan matalien vuosien poistaminen	4
3 ESIMERKKEJÄ	6

Lakiosasto

20.12.1996

TEL-ELÄKEPALKAN LASKENTASÄÄNNÖN VOIMAANTULON MUUTOS

1

JOHDANTO

Vuoden 1996 alusta voimaan tulleen uuden eläkepalkan laskentasäännön voimaantulosäännöksen mukaan työsuhteen päättyessä vuosina 1996 - 1998, ei eläkepalkan laskennasta voitu jättää pois uusien sääntöjen mukaan eläkepalkan laskentaan valittuja vuosia (eli vuosia 1996, 1997 tai 1998). Näin on, vaikka jokin vuosi vuorotteluvapaan tai muun palkattoman poissaolon vuoksi olisi ansiotasoltaan kuinka huono hyvänsä.

Uuden eläkepalkan laskentasäännön voimaantulon nopeuttamiseksi voimaantulosäännöstä on muutettu. Vanhan laskentasäännön mukaisesti valittuja vuosia otetaan mukaan enintään kaksi ajalta 1992 - 1995 laskettaessa 50 prosentin vuosiansiorajaa sekä määrättäessä valintavuosien yhteislukumäärää (ns. 1/3 -sääntö).

Muutos koskee TEL:a, MEL:ia ja VEL:a sekä evankelis-luterilaisen kirkon ja ortodoksisen kirkkokunnan eläkejärjestelmien mukaisia eläkkeitä. Muutos toteutetaan erikseen kunnallisessa eläkejärjestelmässä.

2

ELÄKEPALKAN MÄÄRÄÄMINEN

2.1

Vuoden 1996 voimaantulosäännös

Eläkepalkan laskentasääntöä on vuoden 1996 alusta muutettu siten, että eläkepalkka lasketaan neljän viimeisen vuoden sijaan enintään työsuhteen 10 viimeisen kalenterivuoden perusteella. Enintään kolmannes niistä vuosista, joina vuosiansiot ovat alle 50 prosenttia valintavuosiansioiden keskiarvosta, jätetään pois eläkepalkan laskennasta.

Voimaantulosäännöksen mukaan ns. vanhoja vuosia (1992 - 1995) ei kuitenkaan ole voitu ottaa huomioon tätä 1/3 -sääntöä sovellettaessa. Vanhoja vuosia ei ole otettu mukaan myöskään määriteltäessä valintavuosien 50 prosentin rajaa. 1/3 -sääntö olisi siis tullut sovellettavaksi vasta 30.12.1998 tai sen jälkeen päättyvissä pitkissä työsuhhteissa.

Lakiosasto

20.12.1996

2.2

Voimaantulosäännöksen muutos

Vuoden 1996 lainmuutoksen voimaantulosäännöstä on muutettu siten, että huonojen ansiovuosien poistaminen on mahdollista jo vuoden 1996 lopussa päättyvissä työsuhteissa. Voimaantulosäännöksen muutoksen mukaan valintavuosien 1/3:aa määrättäessä luetaan valintavuosien lukumäärään myös ns. vanhoista vuosista eläkepalkan laskentaan valitut vuodet, enintään kaksi. Lisäksi nämä vuodet otetaan huomioon vuosiansioiden 50 prosentin rajaa määrättäessä. **1/3 -säännöllä ei kuitenkaan voida poistaa ennen vuotta 1996 olevaa vuotta.** Kun alle 50 %:n vuodet on vähennetty pois, eläkepalkka lasketaan jäljelle jäävien laskentavuosien ansioiden keskiarvona.

2.3

Työsuhteen päättymisvuoden ansiot

Sovellettaessa 1/3 sääntöä on merkitystä sillä, onko työsuhteen päättymisvuosi mukana valintavuosissa. Vuoden 1996 alusta voimaan tulleen lain mukaan työsuhteen päättymisvuosi otetaan eläkepalkkaa laskettaessa huomioon vain silloin, kun työsuhde on jatkunut enintään kolmena kalenterivuotena, tai kun työsuhde on jatkunut koko päättymisvuoden. Työsuhde on jatkunut koko päättymisvuoden, jos se päättyy 30. tai 31.12. Kolmen kalenterivuoden aikaa laskettaessa otetaan huomioon myös vuodet ennen vuotta 1996.

Työsuhteen päättymisvuosi otetaan samalla tavoin huomioon sekä vapaakirjoissa että eläketapahtumaan päättyvissä työsuhteissa.

Vajaa (työsuhde päättynyt 1.1. ja 29.12. välisenä aikana) vuosi 1996 otetaan mukaan laskentavuosiin vain, jos työsuhde on alkanut vuonna 1994 tai sen jälkeen. Vajaa vuosi 1997 otetaan vastaavasti mukaan vain, jos työsuhde on alkanut vuonna 1995 tai sen jälkeen.

2.4

Ansiotasoltaan matalien vuosien poistaminen

Lainmuutos mahdollistaa siis ns. vanhojen vuosien huomioon ottamisen 1/3:n ja 50 %:n sääntöjä sovellettaessa. Muilta osin nämä säännöt ovat ennallaan.

50 %:n sääntö

Jos valintavuosiin sisältyy sellaisia vuosia, joina vuosiansiot ovat vähemmän kuin 50 % valintavuosien keskiarvosta, jätetään nämä vuodet ottamatta huomioon eläkepalkkaa laskettaessa (TEL 7 § 2 mom). Tämän säännön tarkoituksena on poistaa eläkepalkkaa alentamasta

Lakiosasto

20.12.1996

sellaiset vuodet, joina ansioita ei ole ollut tai niitä on ollut vähän keskimääräiseen ansiotasoon verrattuna esimerkiksi opiskelun, lastenhoidon, lomautuksen tai sairauden johdosta.

Ansioiltaan alle 50 %:n vuodet jätetään pois ansiotason alenemisen syitä selvittämättä 1/3-säännön mukaisesti.

1/3-sääntö

Ansiotasoltaan alle 50 %:n vuosia jätetään pois eläkepalkan laskennasta enintään kolmannes valintavuosien lukumäärästä alla olevan taulukon mukaisesti. Jos alle 50 %:n vuosia on enemmän kuin edellä mainittu kolmannes, jätetään vuosia pois järjestyksessä ansioiltaan pienimmästä alkaen. Kun enintään 1/3 alle 50 %:n vuosia on poistettu, eläkepalkka lasketaan jäljelle jäävien laskentavuosien ansioiden keskiarvona.

Lainmuutos

Vuotta 1996 edeltäviä vuosia ei voida poistaa 50 %:n säännön perusteella. Vuosiansioiden keskiarvon laskentaan otetaan mukaan vuotta 1996 edeltäviä vuosia enintään kaksi vuotta eli ne vuodet, jotka tulevat valituiksi vanhojen sääntöjen mukaan eläkepalkan laskentaan. Nämä vanhat vuodet otetaan mukaan myös valintavuosien yhteislukumäärään, kun 1/3-sääntöä sovelletaan.

30.12.1996

Muutetun voimaantulosäännöksen mukaisesti saattaa jo vuosi 1996 tulla jätetyksi pois. Laki on kuitenkin tarkoituksellisesti pantu voimaan 30.12.1996. **Tästä syystä vuoden 1996 pois jättäminen 50 %:n säännöllä on mahdollista vain, jos työsuhde on päättynyt 30.12.1996 tai sen jälkeen.** Lyhyissä työsuhteissa mukaan tulevaa vajaata vuotta ei siis poisteta.

Jos siis työsuhde on alkanut vuonna 1994 tai sitä ennen ja päättynyt 30. tai 31.12.1996, voidaan 1/3-sääntöä soveltaa jo vuoteen 1996.

Taulukko 2.1

Valintavuosien lukumäärä	Poisjätettäviä vuosia enintään
1 - 2	0
3 - 5	1
6 - 8	2
9 - 10	3

Lakiosasto

20.12.1996

3
ESIMERKKEJÄ

Esimerkki 3.1 Työntekijän työsuhde on alkanut 1.3.1994 ja päättyy 31.12.1996.

Vuosi	Ansiot mk/v	Ind.	Ansiot mk/v v. 96 ind.	Ansiot mk/v - PTEL	Pv	Ansiot mk/kk
1994	120 000	1688	125 118,48	125 118,48	300	12 511,85
1995	150 000	1712	154 205,61	154 205,61	360	12 850,47
1996	50 000	1760	50 000,00	48 285,00	360	4023,75
						<u>327 609,09</u> 1020

Indeksitarkistettujen ja PTEL-vähennettyjen ansioiden keskimäärä kuukautta kohden:

$$30 \times \frac{327\,609,09}{1020} = 9\,635,56 \text{ mk/kk (TEL 7 § 1 mom.)}$$

$$50 \% 9\,635,56 \text{ mk:sta} = 4\,817,78 \text{ mk/kk}$$

Vuosi 1996 jätetään pois 50 %:n säännöllä. Eläkepalkka lasketaan vuosien 1994 ja 1995 ansioiden perusteella:

$$30 \times \frac{125\,118,48 + 154\,205,61}{300 + 360} = \frac{12\,696,55 \text{ mk/kk}}{\text{=====}}$$

Esimerkki 3.2 Työntekijän työsuhde on alkanut vuonna 1988 ja päättyy 30.9.1997. Ansiot on tarkistettu päättymisvuoden indeksiin ja niistä on tehty PTEL-vähennys.

Vuosi	Ansiot mk/v	Pv	Ansiot mk/kk	
1992	120 000	360	10 000,00	x
1993	125 000	360	10 416,67	
1994	122 000	360	10 166,67	x
1995	118 000	360	9 833,33	
1996	46 000	360	3 833,33	

Lakiosasto

20.12.1996

Eläkepalkan laskentaan otetaan vanhalta ajalta mukaan vuodet 1992 ja 1994. Työsuhteen päättymisvuosi 1997 jää pois vajaana vuotena

1992	120 000	360	10 000,00
1994	122 000	360	10 166,67
1996	46 000	360	3 833,33
	<u>288 000</u>	<u>1080</u>	

$$30 \times \frac{288\,000}{1080} = 8\,000 \text{ mk/kk}$$

$$50\% \text{ } 8\,000 \text{ mk:sta} = 4\,000 \text{ mk/kk}$$

Vuoden 1996 ansio on ollut alle 4 000 mk/kk, joten vuoden 1996 ansiota ei oteta huomioon eläkepalkkaa laskettaessa. Eläkepalkka lasketaan vuosien 1992 ja 1994 ansioiden perusteella:

$$30 \times \frac{242\,000}{720} = \underline{\underline{10\,083,33 \text{ mk/kk}}}$$

Esimerkki 3.3

Työsuhde 1.1.1992 - 30.12.1997 .Ansiot on tarkistettu päättymisvuoden indeksiin ja niistä on tehty PTEL-vähennys.

vuodet	ansiot, ind.1791		mk/kk	
1992	100 000	360	8 333,33	
1993	140 000	360	11 666,67	
1994	120 000	360	10 000,00	x
1995	132 000	360	11 000,00	x
1996	50 000	360	4 166,67	
1997	180 000	360	15 000,00	

Vuosien 1992 -1995 ansiotasoltaan kaksi keskimmäistä ovat vuodet 1994 ja 1995.

50 %:n rajan määrittämiseksi lasketaan keskiarvo vuosien 1994 ja 1995 sekä uusien vuosien 1996 ja 1997 ansioiden perusteella:

$$30 \times \frac{120\,000 + 132\,000 + 50\,000 + 180\,000}{4 \times 360} = 10\,041,67 \text{ mk/kk}$$

$$50\% \text{ } 10\,041,67 \text{ mk:sta} = 5\,020,84 \text{ mk/kk}$$

Lakiosasto

20.12.1996

Vuoden 1996 ansio kuukaudessa on alle 50 %:n rajan, siksi laske-
taan uusi keskiarvo vuosien 1994, 1995 ja 1997 ansioista eläkepalkan
määräämiseksi:

$$30 \times \frac{120\,000 + 132\,000 + 180\,000}{3 \times 360} = \underline{\underline{12\,000 \text{ mk/kk}}}$$

Esimerkki 3.4

Työntekijän työsuhde päättyy 30.4.2002. Ansiot on tarkistettu pääty-
misvuoden indeksiin ja kunkin vuoden PTEL-vähennys on vähennetty
ansioista.

Vuosi	Ansiot mk/v	Pv	Ansiot mk/kk	
1992	100 000	360	8 333,33	
1993	110 000	360	9 166,67	x
1994	120 000	360	10 000,00	x
1995	125 000	360	10 416,67	
1996	35 000	360	2 916,67	
1997	38 000	360	3 166,67	
1998	40 000	360	3 333,33	
1999	120 000	360	10 000,00	
2000	140 000	360	11 666,67	
2001	145 000	360	12 083,33	

Valintavuosiin otetaan mukaan vuodet 1993 ja 1994 ajalta ennen
1.1.1996.

1993	110 000	360	9 166,67
1994	120 000	360	10 000,00
1996	35 000	360	2 916,67
1997	38 000	360	3 166,67
1998	40 000	360	3 333,33
1999	120 000	360	10 000,00
2000	140 000	360	11 666,67
2001	145 000	360	12 083,33
	<u>748 000</u>	<u>2880</u>	

$$30 \times \frac{748\,000}{2880} = 7\,791,67 \text{ mk/kk}$$

$$50 \% 7\,791,67 \text{ mk:sta} = 3\,895,84 \text{ mk/kk}$$

Kahdeksasta vuodesta voidaan jättää pois enintään kaksi vuotta. Ne
jätetään pois järjestyksessä ansiotasoltaan pienimmästä vuodesta

Lakiosasto

20.12.1996

alkaan, jolloin eläkepalkka lasketaan vuosien 1993-1994 ja 1998-2001 keskiarvona.

1993	110 000	360	9 166,67
1994	120 000	360	10 000,00
1998	40 000	360	3 333,33
1999	120 000	360	10 000,00
2000	140 000	360	11 666,67
2001	145 000	360	12 083,33
	<u>675 000</u>	<u>2160</u>	

$$EP = 30 \times \frac{675\,000}{2160} = \underline{\underline{9\,375,00 \text{ mk/kk}}}$$